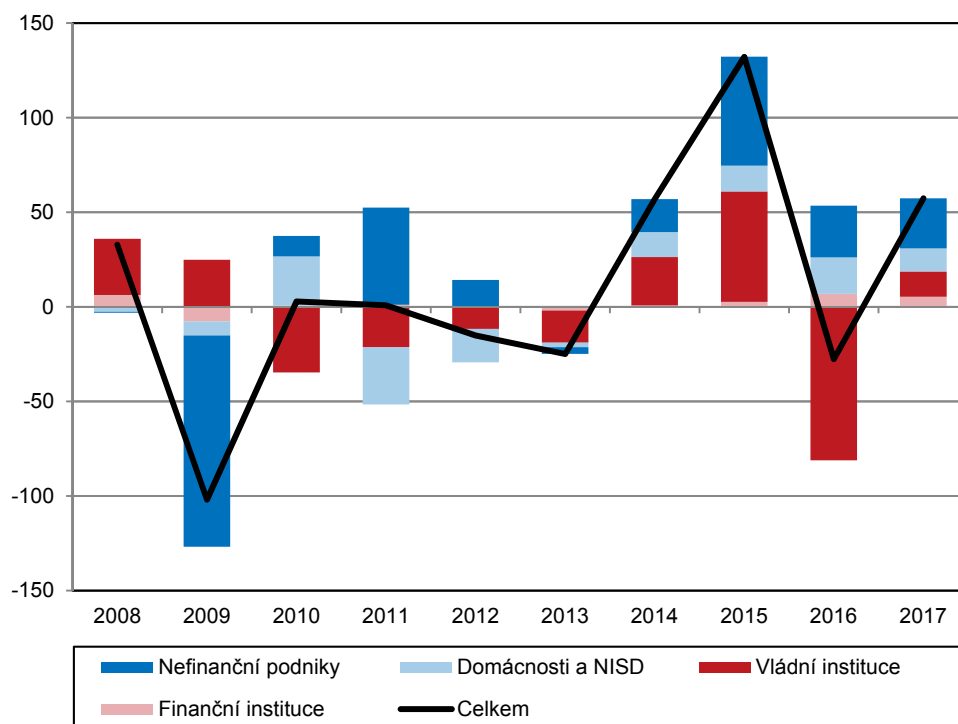

4. Investice

Investiční aktivita v loňském roce zaznamenala oživení po slabším roce 2016.

Celková výše výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu v roce 2017 v běžných cenách dosáhla 1 246,1 mld. korun. Meziročně se tak investiční výdaje zvýšily o 57,4 mld. korun a jejich reálný růst dosáhl 3,3 %. Dynamika investiční aktivity v posledních letech byla ovlivněna evropskými dotacemi, jejichž dočerpávání v roce 2015 výdaje výrazně stimulovalo. Náběh nového programového období v roce 2016 bylo spojeno i s meziročním poklesem investic. Loňské oživení pak hodnotu investic v běžných cenách posunulo mírně nad úroveň roku 2015, účelová i sektorová struktura však byla odlišná.

Graf č. 4.1 Tvorba hrubého fixního kapitálu, sektorové členění
(běžné ceny, meziroční změna v mld. korun)

Zdroj: ČSÚ

Růst investičních výdajů podpořily hlavně nefinanční podniky. Růst však zažívaly všechny sektory.

Z pohledu jednotlivých sektorů byly tahounem investiční aktivity nefinanční podniky, které k nominálnímu nárůstu celkových výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu přispěly téměř polovinou (26,5 mld. korun). Výše jejich výdajů celkem dosáhla 797,5 mld. korun (64,0 % investic v ekonomice). Druhým nejvýznamnějším investorem z pohledu objemu celkových výdajů byly domácnosti a neziskové instituce sloužící domácnostem (v dalším textu označeno jako domácnosti). Jejich kapitálové výdaje činily 238,5 mld. korun a meziročně se zvýšily o 12,2 mld. Podíl na celkových investicích u nich loni dosáhl 19,1 %, což je nejvíce od roku 2010. Rok 2010 byl lokálním vrcholem investiční aktivity domácností, který se nominálně podařilo překonat až loni (domácnosti reagovaly na tehdejší prudký pokles cen nemovitostí). Investice sektoru vládních institucí se v roce 2017 zvýšily o 13,3 mld. korun a dosáhly 168,5 mld. Tato korekce však nestačila na kompenzaci propadu z roku 2016 (-81,1 mld. korun). Vládní investiční výdaje mají přitom specifickou věcnou strukturu a možnost jejich substituce ostatními sektory je omezena.

Stroje a zařízení pohltily největší porci investičních výdajů.

Objemově nejvýznamnější položkou investiční aktivity jsou tradičně stroje a zařízení. Výdaje na ně loni dosáhly 551,6 mld. korun (více než dvě pětiny celkových investic v ekonomice). Jejich meziroční nárůst činil 11,8 mld. korun

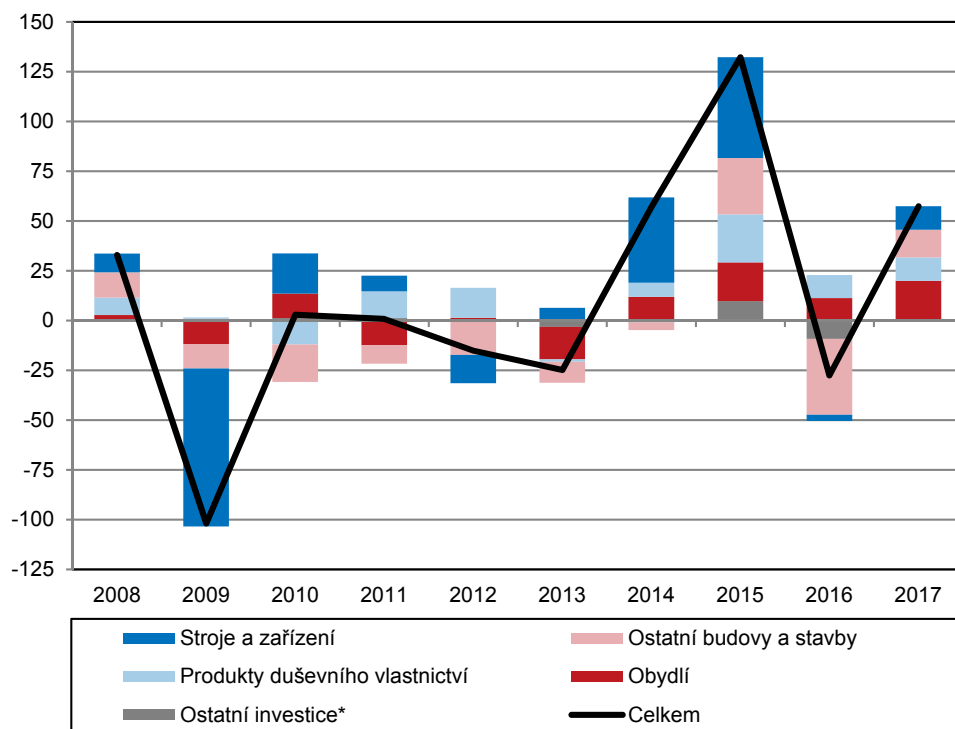

(reálně 3,0 %). Křivka vývoje této položky má rovněž tvar písmene U se dnem v roce 2016. Hlavním aktérem jsou zde totiž nefinanční podniky, které ovlivňoval cyklus evropských dotací, které podniky do jisté míry využívaly. Podrobnější vhléd do této položky ukazuje, že propad dynamiky v roce 2016 a následné oživení vykazují prostředky informačních a komunikačních technologií (reálný nárůst o 4,5 %) i ostatní stroje a zařízení (2,4 %). Naopak po silných přírůstcích v letech 2015 a 2016 (více než 9 %) zpomalil reálný růst investic do dopravních prostředků a zařízení (3,5 %).

Již čtvrtým rokem rostly investice do produktů duševního vlastnictví.

Objem investic do produktů duševního vlastnictví loni dosáhl 200,9 mld. korun a zvětšil se o 11,7 mld. (reálný nárůst o 4,4 %). Ačkoli je patrný stimul roku 2015 (reálný nárůst o 14,2 %), tato investiční položka si udržela poměrně stabilní dynamiku v celém čtyřletém období 2014-2017. Produkty duševního vlastnictví zahrnují na jedné straně investice do výzkumu a vývoje a na straně druhé výdaje na počítačové a programové vybavení a databáze. Právě druhá jmenovaná položka skokově nabyla na významu v roce 2015 a poměrně silný růst si udržela (6,9 % v roce 2016, loňský reálný přírůstek 4,5 %). Výdaje na výzkum a vývoj se loni reálně zvýšily o 4,5 %, a v porovnání s rokem 2016 zrychlily. Největší porci investic do produktů duševního vlastnictví vydávají díky své váze nefinanční podniky. V porovnání s ostatními investičními položkami mají produkty duševního vlastnictví největší roli u finančních institucí (hlavně počítačové a softwarové vybavení). U vládních institucí jde nejvíce prostředků v této oblasti na výzkum a vývoj.

Graf č. 4.2 Tvorba hrubého fixního kapitálu a její věcná struktura (běžné ceny, meziroční změna v mld. korun)

Zdroj: ČSÚ

Nominální nárůst investic do obydlí byl loni nejvyšší ze všech investičních kategorií.

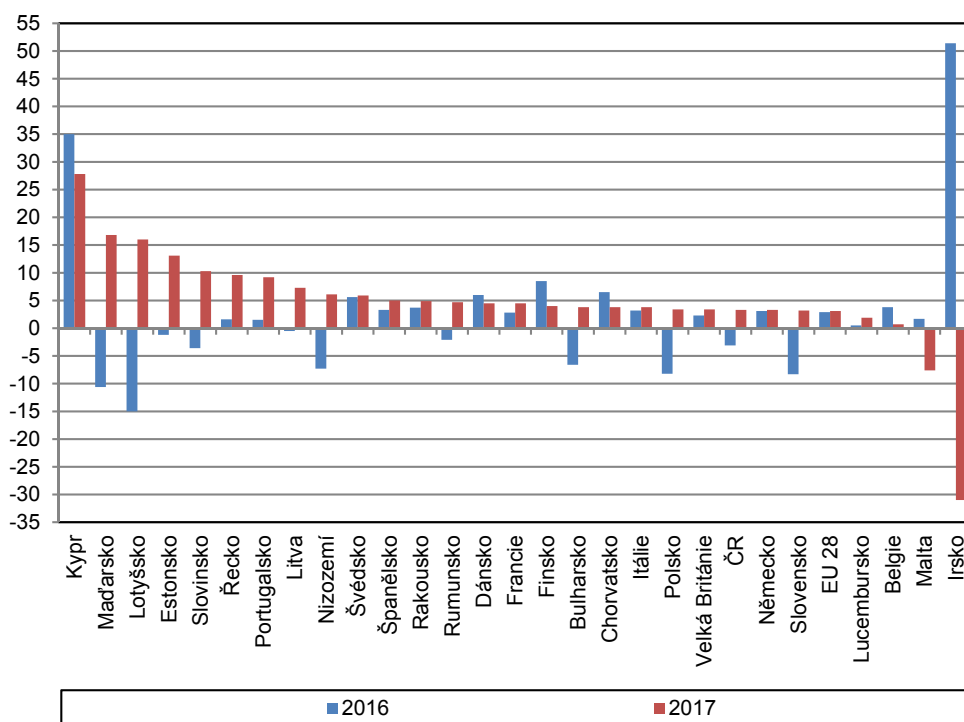
Investiční výdaje na obydlí loni dosáhly 195,5 mld. korun a meziročně se zvýšily o 19,9 mld. (reálný nárůst 4,7 %). Reálná dynamika tak mírně zpomalila oproti roku 2016 (5,0 %), stále však pokračuje růstový trend započatý v roce 2014 (nárůst o 10,2 % následovaný 22,5 % v roce 2015). Investice do obydlí jsou téměř výhradně financovány domácnostmi. V jejich rozhodování hrají roli očekávání dalšího ekonomického vývoje i vývoj cen nemovitostí. Ceny bytů začaly výrazněji růst

během roku 2013. Zrychlení cenové dynamiky společně s příznivým ekonomickým výhledem pohánělo investiční aktivitu v dalších dvou letech (nemovitostní trh byl stimulován i nízkými úrokovými sazbami). Poměrně rychle se však začal projevovat nesoulad mezi poptávkou a volnými kapacitami bytů (zejména v žádaných lokalitách jako je Praha nebo Brno), což dále pohánělo cenový růst. V loňském roce dosáhla dynamika cen nemovitostí svého vrcholu, což je patrné i na rozdílu mezi nominálním (11,3 %) a reálným (4,7 %) růstem investic.

Oživení investic do ostatních staveb a budov nevykompenzovalo propad z roku 2016.

Ostatní budovy a stavby jsou druhou největší investiční oblastí. Loni na ni směřovalo 23,6 % z celkového objemu prostředků (294,0 mld. korun). Investice zde loni narostly o 13,9 mld. korun (reálně 2,4 %). Tento přírůstek však nevykompenzoval 13,1% propad z roku 2016. Ostatní stavby byly totiž nejvýrazněji poznamenány nerovnoměrným čerpáním evropských dotací. Součástí této kategorie jsou nebytové prostory pořizované podniky (např. výrobní haly) a rovněž infrastrukturní projekty, které financují zejména vládní instituce. Právě v oblasti infrastruktury je zatím role vlády nezastupitelná ostatními sektory.

Graf č. 4.3 Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu (objemové indexy, meziroční změna v %)

Zdroj: Eurostat

Dynamiku investic v EU ovlivnily nerovnoměrnosti v čerpání evropských fondů.

Růst investiční aktivity v Evropské unii v loňském roce mírně zrychlil na 3,1 %. V dynamice kapitálových výdajů bylo patrné dočerpávání evropských fondů (silný růst v roce 2015, oslabení v roce 2016 a loni mírné zrychlení). Pokud se totiž podíváme na jednotlivé státy unie, propad dynamiky v roce 2016 a nový růst v následujícím roce je společný členským státům ze střední a východní Evropy. Nejsilněji rostly výdaje na hrubý fixní kapitál na Kypru (27,8 %), v Maďarsku (16,8 %), Lotyšsku (16,0 %), Estonsku (13,1 %) a Slovinsku (10,3 %). Společně se spotřebními výdaji byly investice klíčovým stimulem pro nejrychleji rostoucí státy unie. Nejmarkantnější meziroční propad kapitálových výdajů zažilo Irsko (- 31,0 %). U něj se však projevoval příchod technologických firem, které využívají příznivé daňové podmínky (v roce 2015 a 2016 zde investice vzrostly o více než 50 %).

